

Beograd. — Királyi dekrétummal a legfelsőbb bírói tanácsba kinevezték Avram Russo-t, aki így a jugoszláviai legfőbb bíróság zsidó tagja lett. Ez az első eset, hogy erre a tisztségre zsidót nevezzenek ki.

New-York. — Az amerikai cionista szervezet adminisztrációs bizottságának elnökét, Morris Rottenberg-et, tízevi időtartamra város-bíróvá nevezték ki.

Portland. — A napokban elhunyt 63 éves korában Julius Meier, aki 1931-től 35-ig Oregon állam kormányzója volt. Ügyvédi praxist is folytató és számos zsidó jótékonyági akcióban tevékeny részt vett.

Algír. — Néhány nappal ezelőtt elhunyt Algír grand-rabbija, Samuel Seror, 74 éves korában. Hatalmas tömeg vett részt a temetésén.

Amsterdam. — Hatósági engedéllyel uccai gyűjtést rendeztek a Rüdelsheim alapítvány vezetői, akik a Hliverum-ban gyengecímű zsidó szervezetek számára tartanak fenn egy mintaintézményt. A gyűjtők százaik járták be az utcákat, és gomblukba tűzhető virágokat árusítottak, amelyek a közönség körében nagy kedveltségnek örvendtek.

Róma. — Az itteni hitközség vezetői prof. David Prato grand-rabbi vezetésével meglátogatták az ujjonnan alakult perugiai hitközséget. A zsinagógában Dr. Friedman rabbi üdvözölte a ferabbit és a megjelent korifeusokat.

Washington. — Nagy felütést keltett az Egyesült Államok területén, hogy Herbert Lehman, New-York állam kormányzója, most szembe helyezkedett Roosevelt-el, akit eddig minden erővel támogatott. A legfelsőbb bíróság reorganizációjával kapcsolatosan jelentette ki, hogy helytelenül a tervet, mert ez veszedelmes precedenst képezhet, amely később rosszindulatú kormányok kezében veszedelmes fegyver lehet. Lehman kormányzó legutóbb nem akarta vállalni a kormányzó megbízást, azonban Roosevelt határozott kívánására mégis ellátta. Akkoriban zsidó kiváltságok miatt vonakodott, mert mint annak idején mondotta, nem akarja a demokráta pártot "szélesíteni". Azonban Roosevelt határozott kívánásának eleget tett, most azonban ebben az egy kérdésben szembe fordult az elnökkel.

Szofia. — A bolgár zsidók központi konzisztoria emlékiratot nyújtott át Krasnovszky helyettes miniszternek, amely a Várnában történt bombamerényleteket ismerteti, amelyeket a zsidók háza inn követtek el. A miniszter azt válaszolta, hogy a rendőrség minden erejével azon lesz, hogy az Alhava-Achim bank elleni merénylet tetteseit kinyomozza. A kormány nem tűri majd, hogy bizonyos szervezetek a lakosságot egymás ellen uszítsák.

London. — A híres angol dirigens, Dr Malcolm Sargent, aki vezényelte a koronázási ünnepségeket, a palesztinai szimfonikus koncertet, kielentette a Palestine-Anglo Club fogadóestélyén, hogy elonyosnak talán, ha ünnepi zeneestélyeket rendeznének Palesztinában, melyre az egész világból elmenne nek mindazok, akiket az érdekel és ezáltal Palesztina idegenforgalma erősödne. — Az United Synagogue, Sir Robert Waley Cohen-nek átnyújtotta, mint alelnöknek azt a tiszteletdíjat, amelyet a Londonban élő Josef Oppenheimer-ler festettek meg. Raczinsky gróf, aki a lengyel köztársaság angolországi nagykövete, Dr. Weizmann fogadta és hosszasan tárgyalt vele a palesztinai felosztási tervvel kapcsolatban.

Páris. — Justin Godard szenátor, volt miniszter, aki elnöke a Comité France-Palestine-nek, nyilatkozott a királyi bizottság jelentésével kapcsolatban és az ellen számos súlyos kifogást emelt. Kétségtelen — Godard szerint is — hogy Anglia a mandátum szellemét ellen cselekedett, mert vagy fel kellett volna adni a mandátumot, vagy annak szellemében dolgozni. — A mult hónap végén a francia rabbiak országos értekezletét tartott, amelyen elhatározták, hogy egy harmintagú bizottságra bízzák a nevelésügyi meg- szervezését.

Vilna. Az itt megjelenő "Slowa" című lapban Studnicky konzervatív politikus cikket írt, amelyben felhívja Lengyelországot, Magyarországot és Romániát, hogy mint a zsidó kivándorlási kérdésben legjobban érdekelt államok tiltkozzanak a felosztási terv ellen. Studnicky szerint egy ilyen tiltakozás, hatással volna az Egyesült Államok politikájára is és az egész világra zsidósága támogatná. Azt kéri cikke végén, hogy a mandátumot a lengyelek kapják meg.

— Az előzásini négy hatalom szerződése. — London. A török sajtó hosszan foglalkozik a török-irani, iraki és afgán szerződéssel, amelyet most ünnepélyesen alá- írtak. Kemal Atatürk, a török köztársaság elnöke táviratilag üdvözölte a többi államok vezetőit, az aláírás alkalmából. A négy ázsiai hatalom első ténykedése volt, hogy beadványt intéztek a népszövetség- hez, amelyben kéri a török államnak a népszövetségi tanácsban egy állandó tagság megadását. Dr. Aras Rüzsi külügyminisz- ter jelenleg Bagdadban és Teheránban tar- tózkodik. Irak legközelebb három millió font kölcsönt akar felvenni Londonban. Az iraki nacionalisták félnék, hogy ezáltal függő helyzetbe kerülnek az angol birodal- lammal, a kormány ezzel szemben meg- nyugtató nyilatkozatokat tett. Saudjának és más államnak bekapcsolódása még nem végleges, a négyhatalmi szövetséghez. Irak- nak Angliához való viszonya a palesztinai kérdésben is nagyfontosságú.

— ARADON, ha jól és olcsón akar ét- kezni, keresse fel Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét, Piața Avram Jancu 11.

— EGY TIMISOARAI PENZIÓS KÁLVA- RIAJA A BANSÁGI HITLERIZMUS MIATT. (Ti- misoara.) Evekkel ezelőtt két timisoarai urilány, Oppenheim nővérek, elhatározták, hogy tekin- tettel a nagy idegenforgalomra, egy nívós penziót nyitnának. Az üzlet be is vált, a Banater Bankve- rein hatalmas palotájának ötödik emeletén. Husz szobából áll a penzió, amelyet „Central” penzió név alatt ismertek és szerettek az utazóközönség körében. Most, hogy szerződésük lejárában volt, a bank sváb-hiliterista vezetői kijelentették, hogy tovább semmilyen körülmények között nem hosszabbítják meg a szerződést. Ennek eredmé- nyeképpen kénytelenek voltak potom áron a penzió berendezését elkötvényezni. Kényszerhelye- zetükben a tulajdonosok most tehetek egyebet, minthogy eladják egy németnek az egész beren- dezést és azóta a horogkereszti jégében folyat- ják tovább az üzemet. Tekintettel arra, hogy mostanig sok zsidó vendége volt a penzióknak, valószínű, hogy az eddigi törzsvendégek elkerü- lik a jövőben azt a panziót, amely zsidó exis- tenciák romjain akar üzletet csinálni zsidó támu- gatással.

— GYERMEKTELEN, előimádkozó méiszó, szerény fizetéssel azonnala állást keres. Cim a kiadóban.

— Az orvosi fakultás épületeit tovább építik. — Jeruzsálem. — A Scopus hegyen megkezdtek a második épületkomplexum emelését, amely az orvosi fakultás további kiépítéséhez szükséges. A négyemeletes épület költségei 30.000 fontot tesznek ki, melyből 23.000 fontot az amerikai orvosok adományoztak, míg 7000 fontot az egyetem ad. Ez az épület, továbbképzés céljait fogja szolgálni, laboratoriumok a higiena, bakte- rologia, hormonokutatás és orvosi kémia részére. Különösen a tropikus és szubtrópi- kus betegségeket fogják tanulmányozni és praktizáló orvosoknak módjukban lesz to- vább képezni magukat, azokon a területe- ken, amelyekben szakorvosokká képeztezték magukat.

Advertisement for Berkovitsné (Oradea) and București, Sfr. Lipscilorilor, featuring a portrait of a woman and contact information for a Romanian typography.

WEIZMAN ES LORD PEEL...

Amikor Weizman Peel-nél panaszkodott, hogy túl kicsi az új zsidó ország, akkor a lord, aki jól ismeri a Bibliát és a szent iratokat, hitakozott a Pirké Ovajsz-ban egy passzusra, amely így szól: — Marbe nechoszim, marbe dagó... ami lefordítva azt jelenti, „sok birtok, sok gondjal jár”, ... miért legyen hát oly sok gondja a zsidók- nak? ...

MARADJON ES SZAKADJON...

Amikor lord Peel találkozott Weizmannal és közölte vele grandiózus tervét a felosztásra vonatkozólag, megkérdezte Weizmant, hogy miért nem gratulál ehhez? Mire Weizman kijelentette, hogy bizony ő gratulál és a következőket mondta: — A gazdája maradjon — a terevet szakad- jon... EGY TROCKYSTA ELMÉLKEDÉSEI...

Az egyetlen trockysta, aki a végén életbe fog maradni, az maga Trocky lesz...

... az nem kérdés, hogy az orosz északar- ki expedíció tagjai hogyan élnek az Északi Sarkon, inkább nehezebb kérdés, hogyan élnek benn Oroszországban?

... egy mai diktátor alapvető elve a kö- vetkező kell legyen: — Egy: mindenki ellen!

Tiflisben kitört egy új oulkan. Ez az egyet- len ellenforradalmár, amely még ki mer lötni, anélkül, hogy félné Stalin bosszúját...

Nem értem, hogy miért neheztelnek Stalinra? Hiszen az új alkotmányban mindenkinek jogot adott: — Igen, jogot ahoz, hogy — szavazhatnak Stalinra...

MI EGY MAI PARLAMENTER LEGFOBB FEL- ADATA?

— Egy mai parlamenti képviselő legfőbb fel- adata, hogy tudjon hallgatni... és még azt is el kell hallgatnia... hogy miért hallgat...

MIERT NAGYOBB LEMBER HITLER, MINT HOOPER, A VOLT AMERIKAI ELNÖK?

Hooper leakarta szokatlan az amerikaiakat az ivásról — nem sikerült neki. Viszont Hitler le akarta szokatni a némete- ket az evésről — és sikerült neki...

NEKI TOVÁBB KELL JARNI...

Egy orvos látja, hogy női páciense még az- ulán is feljár a rendelésébe, miután a kezelésnek vége. Vegül megkérdi a páciens utó asszonyt, hogy miért jár még hozzá? — Ne vegye rosszszónon Doktor ur, de amíg jártam Önözhöz, elkezdtem egy új heverő folyóirat- ban egy regényt olvasni és most mindig feljőök a folyóiratokat tovább olvasni. Nem kívánhatja a Doktor ur, hogy most, amikor a legérdekesebb — félbehagyjam?

EGY GAZDAG ÖZVEGY ELMÉLKEDÉSE...

Egy fiatal és gazdag özvegynek sok kérője van. Az egyik közülök egy este az asszonynak sira könyörgött, hogy legyen a felesége... mire az asszony így morfondírozott magában: — Egyet szeretnék tudni biztosan. Hogy vaj- on ez az ember, fulig szerelmes, vagy fulig el- adósodott? ...

OLYAN HÜLYE...

Egy hölgy mondja, az időtának kinéző kol- dúsak. — Nekem úgy tetszik, mintha maga dolgozni is tudna. Nem asszonyom, nem vagyok olyan hülye, ahogy kinéz, hogy meg dolgozzam is...

MIVEL NINCSENEK A KLAL CIONISTAI MEGELEGEDVE?

Legújabb jelentések szerint, a lengyelországi általános cionisták nincsennek megelégedve a fel- osztással...

??? Már mint a világgkongresszusi mandátumok fel- osztásáról...

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

NEPUNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor ZSIDÓ HETILAP Felelős szerkesztő: Leltner Zoltán

Az előjelek szerint

A zürichi történelmi ülésen az önálló zsidó állam hívei győznek

Weizmann drámai erejű beszédében az „Igen” mellett tört lándzsát — Ussiskin a „vasember” a nagy ellenfél — Rav Meir Berlin a 85 fős Mizrachí delegáció élén a felosztás ellen beszélt — Zárt üléseken folyik a hatalmas vita

Mikor jelen sorok íródnak, a zürichi jelentések alapján, még javában folynak a cionista világgkongresszus tanácskozásai. A sulypont az első napok eseményein volt. Ha egészen röviden akarjuk vázolni a kongresszus lényegét, akkor a következőkben lejezhetjük ki a legpregnansabbban.

Akarja e a zsidó nép, hogy önálló állami életet éljen, vagy pedig bizonytalan- ságra maradjon, az arab tenger közepette? Nem könnyű a válasz, azért, mert hiszen rettentő kicsiny területre szorítkozna ez az állam; lét, amelynek közigazgatási, straté- gjai és más szempontokból is nagy hátrányai vannak. Az angol közvélemény az önál- lóság mellett van. A világ többi hatalmai is szívesen beletegyeznék ebbe a megoldás- ba. Maga a zsidóság többsége is. Csak hogy az a természetes és érthető kikötése vol- na, hogy olyan alakulat legyen, amely ne hordja magában a pusztulás csíráit, már megalakulása pillanatában.

A kongresszus, akármeddig tanácskozik és bármennyi vélemény is hangozzék el a zürichi Tonhallásban, egyetlen egy pont körül folyik a lényeges vita: Igent mondani, vagy nem-eit?

Weizman dr. a világszervezet elnöke, a jelenkor legzseniálisabb és legbefolyásos- sabb zsidó diplomataja, elmondotta nagyhatalmú és megrázó erejű beszédében, hogy minden meggondolás és minden előre látott hiba dacára kénytelen, a helyzet alapos mérlegelése után kimondani, hogy IGEN! A cionista világgkongresszus ennek az igen- nek és az Ussiskin által vezetett „neinsager”-ek ellenvéleményén kulminál.

Igen! — mondotta Weizman és alanni ragyogó és kortörténeti dokumentumot ké- pező beszédében meg is indokolta ezt a félve és remegéssel között kimondott szónak ér- telmét. Igent kell mondani — meri nincsen más kiút, ebben a súlyos dilemmában. Igent kell mondani, mert ezt az igent, kikényszerítik a zsidóságból és legfőképpen azért, mert ha „nem”-et mondunk, azért senki sem vállalhatja jó szívvel a felelősséget, ama két millió zsidó fiatal előtt, akik utolsó mentvárúknak tekintik a zsidó Palesztinát. Igent kell mondani, — ez az érzése a legtöbb zsidónak.

Bár a „nem”-et hangoztatók, léy a 85 fős Mizrachí delegáció, meg a többiek is valamennyien, szívük meggyőződését követve vannak ellene a tervnek. De a kon- gresszus hangulata, talán fogcsikorgatva, de mégis kimondja majd az igent. Mi lesz az- ut? — merül fel a rendkívül súlyos probléma. Ha már igent mondunk, kezdődik a legnehezebb felelet. Az alku a brittelkel, alku az arabokkal, alku az egész világgal, amelynek az volna a célja, hogy ez az új önálló zsidó Palesztina vegye fel, itassa fel a keleti és közép-európai országok zsidó „leleségét”. Azokat a százezreket, akiket kizsartanak mindenünnen, főleg a zsidó ifjúságot, akik nem skarnak üldözöttek, meg- vetettek lenni, akik előtt a létfontartás leheleségének kepi mindinkább bezárulnak.

A kongresszus még tanácskozik. De a leglényege, már itt áll előttünk tisztán és érthetően. Igent fogunk mondani, mert ez a történelmi determináció, igen-t fogunk mondani, mert adott körülmények között mást nem is mondhatnánk.

Adjon az Eg élet erőt és kitarítsd, hogy ez a történelmi pillanathon kimondott szó- tartalommal telítődjék az ízők folyamán. Olyannak, amilyet ez a sokat üldözött, fá- radt és mégis tettekre szerezésén zsidó nép valóban megérdemel.

A kongresszus ülésének

Kiket üdvözölt Weizman a megnyitó beszéde előtt? Mindenekelőtt Dr. O. Pfister-t, aki a zürichi kanton elnöke és a svájci szövetségi ál- lam megbízásából üdvözölte a kongresszust. Utá- na üdvözölte Dr. Klüti-t, Zürich városának pol- gármesterét, utána a brit követség megbízottját Mr. Allan-t, utána a következő konzultások megbízottait: Belgium, Bolívia, Costa-Rica, Dánia, Franciaország, Guatemala, Nagybritánia, Jugoszlávia, Litvánia, Monaco, Hollandia, Norvégia, Paraguay, Lengyelország, Svédország, Csehszlo- vakia, Egyesült Államok és végül Tel Aviv sváj- ci konzulját. Majd felolvasta Omsby Gore gyar- matügyi miniszternek Genfből hozzántézett leve- lét, üdvözölte Mrs. Dugdale-t, aki Balfour lord unokahuga, aki rendkívül sokat dolgozik a zsidó- ság érdekében és utóljára Lord Melchet-t, a delegátusok Benjáminját, aki most először jelen- nik meg a kongresszuson és méltó nagynevű atyjá- hoz, akinek nyomdokain halad.

A megnyitó beszéde inkább retorikai munka volt, amely diplomáciai formába öntötte mindazt, amit elmondani akart — a diplomáciai kar előtt és ami elmondható egy hivatalos megnyitón.

WEIZMANN NAGYJELENTŐSÉGŰ BESZÉDE.

Szerdán délelőtti kezdődött az igazi munka. és Dr. Weizmann professor, a Jewish Agency elnöke elmondotta ezután alantianban kivonatoltat adott rendkívül jelentőségi hatalmas beszédet, amely néhol profétai magasságokban emelkedett, másutt pedig egy angol diplomata simasága áradt ki belőle. Fölötté pedig egy felelőssége tudá- sában levő, nagy zsidó agyának és mélyen érő zsi- dó szívnek megdöbbenően ösztöne önállomása és vívódása, a legfontosabb kérdés körül: elfo- gadni-e a királyi bizottságnak és egyuttal az an- gol kormánynak ajánlatát, az önálló zsidó álla- ma vonatkozólag, igen, vagy nem?

AZ EXPOZE.

Azzal kezdte, hogy nehéz dolog átfogó képet adni a jelenlegi politikai helyzetről. Emékeztet az 1929. évi arab támadásra, amelyet követ- tett a Simpson jelentés és 1930-ban a Fehér könyv. A Simpson jelentés sokat ártott ügyünk- nek, mert azt hangoztatta, hogy nincs több föl- vásárolható föld Palesztinában. A Fehér könyv mélyen sértő volt, úgy formájában, mint hang- yában. A cionista szervezet akkori elnöke nem talált más megoldást, minthogy lemondott és szo- lidárisak voltak vele olyan egyéniségek is, mint Felix Warburg és boldogemlékeztető lord Mel- chett. De az angol közvélemény is elégedetlen- kedett és ennek következménye volt a Macdonald levél, amely sok tekintetben jóvá tette a Fehér- könyv bűnét.

amely oly sok vihart támasztott. Komoly harcok voltak, de szilárd kitartással elértek, hogy levették napirendről ezt a kérdést. Megmozdult az angol parlament mindkét háza, a zsidóság érdekében de ennek hátránya is volt, mert a palesztinai kormány azt mondotta erre: a zsidóknak nagy befolyásuk van Angliára és ezzel a parlament debattával megnehezítették a közigazgatás helyzetét Palesztinában.

LEERESZKEDETT A NEHEZ FÜGGÖNY.

Ettől az időtől kezdve láthatatlan függöny ereszkedett közzénk és a palesztinai közigazgatás közzé. Ezt azért kell kiemelni, mert azóta állandóan érezni lehet egészen a királyi bizottság jelentőségét is, sőt abban is, ott lappang, hogy a Ime. itt egy nép, amely erőit a világ összes országaitól meríti ha szükségük van egy jó koponyára Amerikában, telefonálunk Stephen Wise-nak, ha szükségünk van egy szakértőre Argentínában, ott is van emberünk, telefonálunk Stephen Wise-nel, ott is van emberünk, Orosz tartományokkal rendelkezőnk, pénzben, emberanyagban. De sajnos, nem így van. Nem hiszi el a világ, hogy mi szegény nép vagyunk, talán a legszegényebb, a világ népei közül. Nem hiszi el, hogy éppen gazdagjaink azok, akik kevés kivétellel közömbösen állanak mozgalmunk főrekvésével szemben. A királyi bizottság tagjai azt mondották: A zsidók mindent el tudnak érni.

Az angol javaslatnak ellene kell szegülni

A Peel jelentés megállapítja, hogy a zsidóság gazdaságilag nem ártott az araboknak — mondotta Weizman — s miután mindezt megállapították, előhozakodnak a politikai momentummal és azt hangoztatják, hogy a bevándorlás mértékét nem szabad ezentúl az ország gazdasági befogadóképességével mérni, hanem a pszichológiai momentum mértékével. Hallotta-e már valaki, hogy egy bevándorlási tisztviselőnek pszichológusnak is kell lennie? És milyen pszichológiára gondolnak? Olyanra, amelyen a mufti? Hol van az a lélektani határ, amely végleg megnyugtathatná a nemzeti otthon ellenségeit? Ezek a javaslatok és a többiek, amelyeket öök a Kék-könyvből ismernek, számunkra a nemzeti otthon rombadöntését jelentik és mi minden rendelkezésünkre álló eszközzel, nyitlan és becsületesen, az egész világ előtt ellene fogunk szegülni az ilyen javaslatoknak. (Viharos, hosszantartó taps.) Ez megszégyesíti az igéretnek, amelyet ünnepélyes órában, egy az angol birodalom számára kritikusan órában tettek nekünk és éppen ma egyszerűen sulyosabban érint bennünket, mert saját történelmünknek egyik legulsosabb órájában történnék ez a hitszegés. Ezt én mondom, aki husz éven át életfeladatát látott abban, hogy megvilágosítsam a zsidó népet az angol nép szemében és az angol zsidó nép szemében és én mondom ezt önöknek, akik annyit támadtak engem ezért és oly sokat vétektek ellenem ezért a szerepenért. De most megtelt a pohár. Az ilyen javaslatokat még csak vita tárgyává sem tehetjük. A bevándorlásnak nincsenek lélektani elvei, csak kapuk vannak, amelyek bizonyos elvek szerint többekévé nyitva, vagy csukva állanak.

— Nem szabad egy olyan néppel, mint a zsidó, jätékot üzni. Nem szabad egy ilyen néppel könnyelműen bánni. Mondják meg nekünk nyil-

Zsidó kisebbség egész Palesztinában vagy zsidó többség Palesztina egy részében?

— És most érkeztem el a legnehezebb részéhez annak, amit mondani akarok: A királyi bizottság jelentése egy forradalmi javaslatot tartalmaz, amely az egész cionista szervezetet és az egész zsidó népet teljesen megrázza. A javaslat egy zsidó állam létesítésére vonatkozik, Palesztina egy korlátozott területén.

— Két próbakő van, amelynek alapján egy ilyen javaslatot megítélhetünk. De már előre ki-

Ezért nem kell aggódjunk, hogy milyen feltételek mellett kezdik építeni államukat, majd csak kivágják magukat. Viszont az arabokat mindig szegény, primitív népek állítják be. A Jewish Agency-t nagy hatalomnak tartják. Bár így volna. A valóságban pedig sorsdöntő alternatíva előtt állunk: vagy elpusztulunk a föld színéről, vagy felépítjük otthonunkat. Minden nép, akkor a legerősebb, amikor lét vagy nem lét kérdése tolu elébe. Az arabok erősek. Behízonították most, a sztrájk és bojkott idején, hogy van pénzük (nem tudni honnan), van szervezetük és sakkban tudta tartani néhány ezer ember az egész brit haderőt. Ezek nem számlalomra méltó gyöngé emberek, ahogy őket előszereettel beállítják a világ közvéleményének, az angol poltikusok.

Azt mondják, hogy a mandátumot nem lehet végrehajtani. De hát nem mi csináltuk ezt az okmányt, hanem az angolok! Most bevallják, hogy rosszul csinálták? A világháború után, ha nem állottak volna rögtön oda akadálynak, akkor mindent keresztül lehetett volna vinni.

Még az arabok is elfogadták volna az akkori faüt accomplit. Nemesak a mufti, hanem Feisal emir is tudta mit akarunk és 1919-ben és 1920-ban meg is tudtuk volna magukat érteni velük. Egysúly fenntartása, azt ismételték mindig, mintha meg lettek volna babonázva. Végül bekövetkeztek az 1936-os események.

tan: „Véleményünk szerint a nemzeti otthon be van fejezve” — akkor tudni fogjuk, hányadán állunk. De jätékot üzni egy népből, mely vérben letreng, ezt legkevésbé az angol nép teheti meg, melynek impériuma az erkölcs elveire van felépítve. Eppen ennek a hatalmas impériumnak nem szabad ilyen bünt elkövetnie egy öreg kultúrnéppel szemben. Mondják meg nekünk az igazat, megérdemeltük.

Dr Weizmann beszédének e részénél olyan megrendült lelkiállapotha jutott, hogy nem tudta folytatni beszédét és arra kérte az elnökséget, hogy ötperces szünetet rendeljen el. A hallgatóság, amelynek nagyrésze ugyancsak könnyezve hallgatta végig Weizmann utolsó szavait, szünni nem akaró óvációban részesítette a szervezet elnökét. Majd Weizmann így folytatta beszédét: — Ama számos dolog közre, amelyeket nem értünk, tartozik az angol kormány legutóbbi intézkedése is, amely csak 8000 bevándorlót engedélyez a következő nyolc hónapra. Miért sietett egy a kormány már most, még a genfi gyűlés előtt, amikor minden forrongásban van, ilyen rendeletet kiadni? Ezt az intézkedést a mandátum megszégyesének tekintjük. Meg vagyunk győződve róla, hogy az angol közvélemény éppúgy visszaszántja azt, mint mi. — Ezzel végeztünk előadásom kritikái részével. Talán élesebb volt, mint ahogy egyébként megszokták tőlem, de bíztem egy olyan ember fájdalma szól, aki husz évig hallgatói. De még most is, ebben az ünnepeles, felelősségteljes pillanatban, remélem, hogy a nehéz események ellenére is, ez a kongresszus és a világ zsidósága nem fogja elfelejteni, hogy a palesztinai közigazgatás nem azonos Angliával. Ezt a hibát nem szabad elkövetnünk. Van még egy másik Anglia is. És hála legyen az Istennek, hogy ez a másik Anglia létezik. Ez az Anglia beszélt az alsóházban és a felsőházban.

kell hangsúlyoznom, hogy én itt nem arról a javaslatról beszélek, amely a királyi bizottság Kék-könyvében van lefektetve. Ez a javaslat elfogadhatatlan! Én a gondolatról, elvről, a perspektíváról beszélek, amelyet egy ilyen javaslat tartalmaz és én azt hiszem, hogy ez a szó, amelyet az angol gyarmattügyi miniszter tegnap hoztam intézett levelében használt, a helyes kifejezés. Egy ilyen javaslatot történelmi távlatba kell helyezni.

— A két próbakő a következő: megadja-e az alapot egy zsidó élet, egy zsidó civilizáció tényleges felépítéséhez, képesek vagyunk-e ezen elv realizálása alapján egy olyan zsidó életet felépíteni, ahogy azt mi képzeljük el, életérős zsidó férfiakkal és nőekkel, zsidó mezőgazdasággal, iparral, nyelvvel, irodalommal, művészettel, egyszerű mindazzal, ami a cionizmus megszentelt tartalmait alkotja? Ez az egyik kérdés. A másik próbakő: hozzájárul-e ez a javaslat a zsidókérdés megoldásához, amely ma már óriási veszedelmet jelent nemcsak számunkra, de a világ számára is?

— Megállja a javaslat ezt a két próbakövet? A kongresszus kötelessége világos választ adni erre a kérdésre. Várnak erre a válasza Varsóban, Bucurestiben, Newyorkban és Argentínában és azoknak, akik ma még elég szerencsések, hogy egy liberális kormányzat védelme alatt élhetnek, százzal meg kell gondolniok, milyen választ adnak. Most nem arról van szó, hogy matematikailag kiszámítsuk, hányadrészt ajánlják fel nekünk Palesztinának. A feladat most az, hogy feleletet adjunk erre a két kritériumra. Én azt hiszem, hogy igen, megtudjuk adni a feleletet, nemesak hogy tudjuk, de meg is kell adnunk. A következő választás előtt állunk: vagy zsidó kisebbség egész Palesztinában, vagy többségi létezés egész Palesztinában, vagy többségi létezés egész Palesztinában, az akikkel politikailag talán nem mindig értettem egyet, ok sem mindig velem. Nem mint mizachista beszédek, hanem mint egy mélyen vallásos érzületű ember. Ezer választónal huzok a Valóság és a Reményesség között, amely valamennyiünkben él, amely lényünknek egy része. Ez a messiási remény legszébb tradíciója a mi népünknek, amelyet megszentelt az évezredek martírium. Ezt a hitet nem adhatja fel a nép anélkül, hogy megszünjön népe lenni. El fog jönni az az idő, amikor nem lesznek ellenségek és nem lesznek ágyúk és az emberek emberek lesznek. — akkor, akkor meg lesz nekünk Erec Jisrael. Megmondtam a királyi bizottságnak is: Isten a zsidóknak ígérte Erec Jisraelt és ez a mi legfontosabb dokumentumunk, de mi élő emberek vagyunk, korlátozott horizonttal, sulyosan megterhelve egy itézatos felelősséggel a következő generációval szemben. — Azt mondtam a királyi bizottságnak, hogy hatmillió zsidó van a világon, akik kivándorlásra várnak. „És mind a hatmillió Palesztinába akarja hozni?” — kérdezte a bizottság egyik tagja. Azt válaszoltam: „Nem”. Én ismerem a fizika és kémia törvényeit és tudom, mit jelentenek a materiális tényezők: Én ezt a számot a mi nemzedékünk számára — elosztom hárommal és bizonyítékul szolgáljon önöknek a zsidó tragédia végtelen mélysége. Kétféle fiatal zsidó ember, akik előtt áll még az élet és ma legelőbb jogukat a munka jogát elvesztették — ezeket szeretnők megmenteni. Az öregek menni fognak, alkalmazkodni fognak vagy nem fognak alkalmazkodni. Ma ronesok ök, egy borzalmas világ gazdasági és erkölcsi ronesai. És itt újra a tradíció jut eszembe. Tulajdonképpen mi a tradíció? Nem más, mint sürített emlékezet. Nekünk van emlékezetünk, évezredekkel ezelőtt hallottuk ezt Jisraeltől és Jeremiástól és amit én mondok ma, az csak halvány visszfénye annak, amit a mi bíráink, zsoltárosaink és prófétáink mondtak. Kétféle világ vagy talán még kevesebb. „Seitrit háptim”, egy maradvék élni fog. De ezt meg kell tanulni. És ezt örökségbe hagyunk a jövőnek, az ifjú embereknek. Ha ök is úgy fognak szervezni és élni olyan nyugtalanok lesznek, mint mi vagyunk ma, úgy megfogják találni a kivetett utat „böcharith hajamin”, az időknek végén...

AGENT FOGOK MONDANI

— Ezért mondom vallásos barátainak: gondoldjátok meg, ki előtt és mi előtt álltok. Ez nem egy pártunk a kérdése. Még soha, egész kétezer éves történelmünk alatt nem volt a felelőségi oly nagy, mint ma. Nem vagyunk elég bölcsék és nincs elegendő örnök, hogy viseljék a felelőséget, de a történelem a vállainkra rakta azt és a történelem nem engedi, hogy belepillantsunk a

(Folytatása a 7-ik oldalon.)

Gogo-cuzisták és cigányok

Aki figyel a román sajtót, az meglepéssel láthatja, hogy nemrégiben, a Tara Noastra, Goganek személykultuszát üző lapja, cigánynyelven is kiadott egy mellékletet, azoknak az olvasóknak, akiket meg akar győzni elvci helyességéről. Ezek pedig nem mások, mint a cigányok, akikkel bizonyos helyeken választási paktumot kötött a Goga—Guzu közös és általános ismert antiszemita pártja. Nem is volt butaság ez Gogától. Hiszen cigányok nagy számban élnek nálunk és választásig politikai aktivitásukra a zsidógyűlölk pártjának szüksége van. Bár igaz, sem a cigány-melkület, sem pedig a kedves és népszerű elvek nem tudták győzelemhez segíteni a pártot, a legutóbbi községi választáson.

Cigányura tévedt ez az egész mozgalom, melynek vezetői már azért is legyvertársat vétek találni a cigányokban, mert hiszen, amint a Porunca Vremi-i nemrégiben megírta, Bucurestiben tartott cigány kongresszuson élesen kikelték a zsidó jazz-musika ellen, amellyel elveszik tőlük a nyekeret és senki sem kíváncsi erre a „népzene” amelyet ök szervíroztak. Fel is hívték akkor az antiszemita lapok a közönség figyelmét arra, hogy csak olyan helyeket látogassanak, ahol cigánymusika van. Ez az igazi fölbemázó melódia. A destruktív zsidó szereti csak a modern zenét, — Vissza tehát cigányországba! adja ki a jel-

Az elajándékozott nap

— Cnazi-deus történet —

Lévy Jakab beteg volt. Nagyon beteg. Az egész heten át zsoltárokat mondtak érte. Vasárnapra az állapota olyan kritikusá vált, hogy a templomszolgá egy ivvel házról-házra járt, hogy „veket gyűjtsön” a számára. Mindenki kivétel nélkül készséggel jegyzett a maga életéből egy időszakot a közszeretetlen álló hitközségi előjáró javára. Mi is lenne a hitközségből, ha Lévy Jakab elhagyná? Ó, aki mindig két kézzel adott, ahol szükség volt rá, akit a hatóságoknál annyira szerettek és aki a kis mezőváros határain túlmenően is egyformán tekintélyes volt a zsidók és másitüek előtt.

Egész rendes mennyiség gyűlt össze az evek-ből, annak ellenére, hogy a nyolcvan éves Guggenheim csak egyetlen napot, a templomszolgá mérhettelessen csodálkozására, csupán csak egyetlen egy rongyos kis napot jegyzett. Az öreg Guggenheim egyébként nem volt kiesinyes. Ha sokkal kevésbé volt is jómódu, mint a sulyos beteg, azért ő is jötekony volt és egészen bizonyos, l egy szivesebben áldozott volna a viszonyaihoz képest jelentékeny összeget, mint egyetlen napot is. Mert — mondotta a csodálkozó tekintető templomszolgának neki zavarral — hány napom marad még egyáltalában? A nyolcvannál már

szót Goga Octavian a költő. Ha pedig fajvédelméről van szó, akkor semmi sem lehetetlen. Még az sem, hogy Goga „testvérenek” fogja elismerni a cigányokat csak azért, hogy ezzel is bizonyítsa, hogy van egy náció, amelyet még ezredrészben sem becsül annyira, mint a cigányt és ezek, mi vagyunk zsidók. — Mert a Tara Noastrának lehet cigánynyelvű melléklete, de héber nem lesz sohasem. Ne is legyen! Mert ha eddig megváltunk nélküle, megleszünk ezután is. Mi maradjunk zsidók, Goga és Cuza pedig üeljük keblükre a cigányokat...

Jorga gunyja?

„A „Curentul” zsidókérdésről rendezett ankétja során sok családás ért bennünket. Így Dem. Dobrascu, a Jöváros volt főpolgármestere is elég furesán nyilatkozott a zsidókérdésről. De mi már azon sem döbbenünk meg, ha olvassuk Mihalache nyilatkozatát, amit szintén lehet bárminek, csak nem filozofizálnak mondani. Amit azonban Jorga professzor ur mondott, az túl tesz mindenen. Azt írja rendkívül éles gunnyal, hogy adják a „kiszorított” románoknak Palesztinát, ahol ök fognak lakni a párosok centrumaiban és a perifériákra fogják kiteleíteni a zsidókat, hogy lassák a zsidók majd, mit jelent saját országukból kiszorítottak lenni.

Mit akar ezzel mondani Jorga Miklós

Senki sem engedheti meg magának, hogy pénzét fölöslegesen költse!

Ha alkalom van izlésének megfelelő divatszöveteket olcsón, jó minőségben, legnagyobb választékban

Deutsch posztóruhá

idény előtti olcsó elárúsítások alkalmi áron vásárolni

egy nap is igen sok. Talán több, mint egy évtized a fiataloknál, akik az életet még nem ismerik.

Attól a peretől kezdve, amikor a pergamentekereset a gyűjtött évek listájával együtt a beteg ágyára helyezték, az állapotában kedvező fordulat következett be. A magas lúz esökkenni kezdett, a többi pedig megtette az önfeláldozó áplást, melyben felesége és leánya részesítettek az általuk szeretett beteget. Négy héttel később mély megatottsággal, valamennyi hívő igaz öröme-re, a tóra előtt elmondhatta az életveszélyből való megmenekülésre előirt áldásmondatot.

Istentisztelet után meglátogatta Guggenheimet, barátját, aki nemrég sulyos betegséggel ágyank esett. Guggenheim, miközben kezét erősen szorongatta, nagy erköldéssel így szólt hozzá: „Ha tudtam volna, hogy ilyen sokáig fekiadnom kell, szivesen adtam volna egy egész hónapot magáért, amelyet azután én egészében töltöttem volna, mert hiszen önnek a Mindenhátó csak jót juttat eszélyesrül.” Lévy megindultan bucsuzkodott és a szombat kimenetele után megtudta, hogy öreg barátja röviddel az ő látogatása után ösökre elaludt.

A temetés nagy részvét mellett folyt le. Még a szomszédos falvakból és városokból is sok

professzor ur, Románia volt miniszterelnöke? Semmi egyebet, csak azt, hogy itt mi zsidók élezzük az életet és az uralkodó nemzet csak nyomorog. Végabronázhatjuk az egész szótárunkat, kutathatunk szókincsünkben, de nem találunk elég erős kifejezést, amit erre mondhatnánk, ezért megelégszünk azzal, ha azt mondjuk: nem igaz! Jorga professzor ur ez szemészedett... nem igaz. Mert mi nem uralkodunk sem itt, sem másutt, sajnos még Palesztinában sem. Vegye tudomásul mindenki, aki Jorga nézetén van, hogy a periferikon is betartjuk az arányszámot. Sajnos, éppen elég proletár zsidó él, úgy véljük, túl még arányszámunkon is. Miért akar menni Palesztinába Jorga ur, hiszen itt is mindent keresztülbíhet, amit akar. Nem írhatja le sérelmeinket, mert arra nincs módunk, de forduljon talán Jorga és társai, a buciuresti zsidóság vezetőihez és kérjék meg, hogy dokumentárisan tárják elé a zsidóság helyzetéről összegyűjtött statisztikai adatokat. Akkor meglátja Jorga is, hogy amit ő írt, az tipikus demagógia. Olcsó utszéli demagógia, amely szomorú fényt vet azokra, akik üzük... Hissen láthatja Jorga is, hogy még Palesztinát sem akarják nekünk adni, pedig azt kérjük és követeljük, történelmi és egyéb jogon. Mi nem kérünk más országból, csak hagyjanak bennünket szerényen élni... mert a jog lealapítottabb tézise az, hogy jogunk van az élethez. Ezt még Jorga, a förtelenlétudós sem vonja kétségbe. Vagy — ki tudja?

vendék érkezett meg, akik között feltűnt egy férfi. Az arca és tartása nem voltak kellő összhangban lerongyolt ruhájával. Senki sem ismerte őt. A gyászolók azt hitték, hogy egyike azoknak a koldusoknak, akik különösen halálesetek alkalmával szedik a maguk vámját. Ezért nagyon meglepődtek, mikor az idegen este megérkezett a gyászlátha és ott fővárosi bankárnak mutatkozott be. A család csodálkozása meg inkább nőtt, mikor az idegen közölte velük, hogy az elhunynak nála elhelyezett értékpapírjai között egy államkölcsön-sorsjegy is volt, melyet személtan igen tekintélyes nyereccnyel kihuztak. Dacára annak, hogy ő maga is szegény ember, szombaton este rögtön vonatra ült, hogy a hallatlan szerencsét legyorsabban személyesen jelenítse és a nagy pénzösszeget azonnal kifizethesse. A pénzt még lélecsin is kellett kérnie, mert a nyereccnyit csak néhány nap múlva kapja majd kézbe.

Az öreg Guggenheim házában, a családlatos szerencse ellenére, a gyász még fájdalmasabbá vált. „Ha szegény apa ezt még megérte volna!” — sóhajtotta a fia. „Éppen most, mikor már hettek óta nyomasztó gondok kínozták!” — jayvezőket a leánya. A kis unokából pedig kirobbant: „Ha szegény nagypapa annakidején nem ajándékozott volna Lévy Jakabnak egy napot, akkor még megérte volna.”

Wasserstrom Sándor zürichi riportsorozata:

A boldog Svájcban

egy boldogtalan nép tanácskozik...

— A zürichi nagy napok —

Zürich, (augusztus hó.) Egy történelmi esemény kerete mindig nagyon fontos volt. A Mária Terézia idején elhangzott Vitam et sanguinem is másképpen nézett volna ki, ha polgári ruhás férfiak mondották volna ki és nem kardokkal felszerelt nemesek. Természetesen most és főleg nálunk zsidóknál nem szükséges teatrális beállítottság. De azért nem szabad elfeledjünk, hogy a XX. cionista világkongresszus történelmi aláfestését is fontosnak kell tartanunk és valahogy a környezetet kloritja sem lényegtelen. Ehez a nagy kongresszushoz kell Svájcra üde és ózondus levegője. Kellenek mellősságteljes hegyek, kell az elbűvölően szép zürichi tó, kellenek a hatalmas és ragyogó autók, ahogy kellett Lord Melchett Rolls Roycs kocsija is, amiben Weizman ült, amikor jött a kongresszusi megnyitóra. Amint-hogy szmokingban ünnepélyesebben érzi magát a legcinikusabb ember is. Ilyen „szmoking” nekünk Zürich ahol lezajlik a nagy esemény. Ezen a szabad földön, a békének és kiegyensúlyozott polgári létnek ez a „mintakollektíva” kell serkentessen hennünket a szépre és jóra való törekvésben. Ime egy boldog ország többnyelvű és mégis békésen élő népe, itt a technikának, a modernségnek minden attribútuma, miért nem lehetünk mi is boldogok, egy szabad nép szabad földjén?...

Hízen éppen ebben van a tragikum. Hogy arról kell döntenünk, hogy akarunk-e egy szabad kis földet? S ha igen, hogyan. Es ha nem? ... hát akkor mi lesz. Nem véletlen — aminthogy „nincsenek véletlelek”, hogy a legtöbb cionista világkongresszus ezen a földön zajlott le, kezdve az első bázeltől, a huszadik zürichig. Nekünk kell ez a svájci levegő, s ezt csak az tudja megérteni és átérzeni, aki itt van. Most már elfeledtem, hogy ezernyi félbehagyott munka van mögöttünk ott az ardeali bérc között, kikapcsoltam magamból mindent és itt ülök, áhitattal, olyan gondok között, amit talán azzal tudok érzékelni, mintha egy milliós család minden baba, bántata, jóvája, minden aggodalmának 473-ad része (ennyi az igazolt delegátus) vállaimon nyugodna.

A SVAJCI KORMÁNY ÜDVÖZLETE.

A megnyitólésen Weizman beszéde után, a zürichi tartomány kormánytanácsának elnöke Dr. O. Phister üdvözölte elsőnek a kongresszust, Svájc üdvözlését természetesen is ilyen üdvözlő beszédekkel. Olyanok voltak, mint egy bonbon. Kívül színes staniol papír, belül egy kis édesség. Neszték, egy kis delikatessz. Jó a nehéz munka közben egy kis édesség. De most, ez a beszéd egészen más volt. Ez a sudár-magas, szakállas, öszes-hajú, nagy pátosz-szal beszélő igazi hamisítatlan svájci, át-érezte mindazt, amit mondott. Amikor gyermekkori élményeiről beszélt, ami a zsidókkal való kapcsolatos. A lombsátorról, amelyből ősi zsidó melódiákat hallott. A mintaszerű kapcsolatról, amit zsidó szülők és gyermekek és tanítók között észlelt. „Önök ősrégi nép, amelynek kultúrája, filozófiája már magas fokon állott akkor, amikor Európa felett, szellemi vonatkozásban, még sűrű köd gomolygott.”

Vagy amikor beszéde során odaért, hogy elmondotta: „A zsidógyűlölet nem svájci dolog. A svájci gettó sohasem állott szűk utcákból.” S amikor ezt mondotta, eszembe jutottak a gyönyörű hegyek közé

ékeltek kis városkák, a tiszta és ragyogó betonutak, a mintaszerű vasutak. Egy boldog nép, boldog fia beszél így, aki sajnál bennünket, akik ennyi tudással és ésszel, ennyi élettapasztalattal, ennyi tehetséges emberrel, nem tudunk egy kis országot szerezni magunknak.

Végül, amit a demokráciáról mondott: „Talán egyik legnagyobb feladata Svájcnak az, hogy a demokrácia gondolatát átmentse ezeken a komor időkön egy boldogabb jövőbe. A demokráciában virágzik a tolerancia és a szellem szabadsága és virágzik a részvét és megértés az üldözöttek iránt. Büszkén mondjuk, hogy a mi Zürichünk a szabad demokratikus szellem otthona maradt. Kívánom, hogy ebben a légkörben mi nál eredményesebb legyen tanácskozásuk, hogy ott Keleten, a földhöz való visszatérés által a régi népből, egy új életerős és vidám nép szülessék.”

Nem tudom, hogy mennyire rezonált erre a beszédre a többi delegátus, de nekem, nagyon fájt valami a szívem körül...

3000 ZSIDÓ VENDEG...

Már írtam erről, de még egyszer kell. Zürich be van rendezkedve idegenforgalomra, de azért 3000 vendég mégis nagy szám egyszerre. Körülbelül 500 delegátus, háromszáz a Jewish Agency tagjaiból, kétszáz Wizo asszony, a többi vendég. De a város be is rendezkedett erre. Már a megérkezéskor is meglátjuk a szeretetteljes gondoskodás. Külön helység van, ahol a delegátusok és vendégek szokták szerezhetek. Mindenki anyagi helyzete szerint. De nem csupán „anyag”-akról van szó, van benne valamí plusz is, amit úgy is hívhatunk: vendégszeretet. A város maga is ezt tette. Átadta a színházat és a Tonhallat. A kongresszus postája külön az Esplanadeban. Külön távirda, külön telefon apparátus, hiszen minden egyes résztvevő olyan, aki ezekkel az eszközökkel ugyiszólván percenkint fenn kell tartsa kapcsolatait azzal a területtel, foglalkozással, amelyben különben benne él. Egyikükükkel New-Yorkkal keres kapcsolatot egy delegátus, a másik ablaknál távirat megy Fokföldre, az angol-zsidó újságíró londoni telefonra vár, hogy lapjával beszéljen, a párisi kereskedő delegátus családja és üzlete iránt érdeklődik. Még azután Varsó kapcsolatai és végül — legfontosabb — a Szentföld, amiért mindez történik, plusz zsidó reneszánsz és új élet hajnala...

Kék-fehér lofogók mindenfelé. Még a tavon is, a közlekedő motorcsónakok, kék-fehér zászlócskák. Nem zsidós nagyon ez a sok zászló, de kell. Bár? A zsidó törzsek zászlai, már négyezer évvel ezelőtt is szerepet játszottak. Most nincsenek törzsek, csak „jasagerek” és „neinsagerek” vannak. Egyelőre ez a két nagy törzs van... két zsidó tábor... és fölöttünk a gond ködös-lópa, amely vezérel bennünket, ebben a „hegyes-völgyes” pusztaságban. És mindenfelé héber nyelv, meg angol, meg jiddis. Jelvények, kongresszusiak, színes emalikok, kokárdák. Villamosok tulzsfoltan közlekednek a kongresszusi Tonhalle irányában. Mennyi vendég, mennyi kipirult arc, lázas érdeklődés. Magával ragadja az embert, nem lehet a várás alól szabadulni. És a legtöbb ember egy-egy történelmi név. Az a szőke pápaszem fiatalember mégis Lord Melchett, aki legutóbb az angol felsőházban azt a ragyogó beszédet tartotta. Nagy név, nagy feladatok várnak már rá.

A MEGNYITÁS HANGULATA.

Hiába több ezer ember befogadó képessége van a teremnek, azért mégis szűknék bizonyult, minden páholyával, erkélyével együtt. Delegátusok, újságírók, azután a magas diplomáciai kar és az érdeklődők. Svájcból és a világ minden részéből. Belépőjegyrét ezeket fizetnek. Boldog, aki egy ilyennek birtokában van. Még a legdisztingválabb hallgató is telongani kiszenyérül, hogy bejusson.

A pártok külön ülnek. 85 mizrachista delegátus egy csoportban. A terem baloldali felében felsőbb részén helyezkednek el. Legtöbbjén kicsiny sapka van. Ez a „zsidó-zsidó” csoportja, hogy az egykori antiszemita egyetem tanár terminológiájával éljek.

Három gonfítás. Feszült csend. Weizman ünneplése. Ami ezen felül megható és könnyeket csal a szemekből. Egy fekete drapériával bevont fűrészek Weizman mellett. A Sokolov helye. Oda is írták: Sokolov zcl. Nem lehet egy ilyen férfit felelni, akit csak a halál tudott innen elvinni. Ahol két évvel ezelőtt még élőköt és lelke volt mindennek. Sokolov nincs már itt, de mindenki gondol rá. Meghatottan, szeretettel, ahogy valakire gondolunk, aki nincs már közöttünk, s nagyon közel volt hozzánk. Egy kicsit apánk volt, apja sokmillió könnyező zsidónak.

A megnyitóbészéd és maga, megnyitó hivatalos hangulata volt, lenyűgöző, impozáns, de hol vagyunk még a „munkától”? Meg a harctól? Az ígért és nem-elt mondó gigász küzdelméről...

Késő észak van, amikor a zürichi utcákön végigsétálok. Nehezen lehet elképzelni, hogy éppen úgy le kell feküdni, mint máskor. Egy kicsit olyan Kolindrés a hangulat... Holnap nagy nap lesz... az engesztelés, vagy az engesztelhetlenség napja...

Kérjen mindenkit!

elsórandu palesztinai termékeket:

Olajhogyóból készült liszta és izletes

MEMEN cicolalaj.

Népszerű SHEMEN-MENORA szappan,

amely gyermekel és érzékenybőrűeknek egyaránt

árlalmatlan.

ADIN, CARMEL, FLOWERS, GALIL mosdó-

szappant - SHE MEN.

SEI EREKEN-horoviszappant.

Rison-le-Zionban gyártott arany és ezüst OKAVA-

borotvapendéket.

Romániai főképviselet: „HEMPO” Bucuresti, B.aul Domnului 3.

Temesváron: Naidofur Marcel, Str. Paris 5.

Braşovban: Deutsch Zsigmond, Str. Slt. Ioan 2.

Vitaminus narancs, citrom, banán, ananász, ethrog,

mandarin és grapefruit SHARON-szirupokat,

Rammat-Ganban gyártott PALALEU alumínium

edényeket.

Illó és eterikus olajok, valamint FRUJAEOM-félé

CZENCOLAJ — Haifa.

LUCIO acélfalat — Petach-Tikva.

FRUJAEOM-félé 100% Vanillát — Haifa.

ONYA herbónapíri és indigó — Tel-Aviv.

Satu-Maren: Fekete Jozsef, Str. Berthelot 52.

(Át hozat a 2-ik oldalról.)

kártyába. Csak azt tehetjük, ami lehetséges. Ha ezek a lehetőségek — amikről beszéltem — meg vannak, akkor én, aki negyven vagy ötven év óta mindent megtettem a mozgalomért, amit egy ember tehet, akkor én, aki mindennemű odaadtam az eszmének, ígért fogok mondani és remélem, hogy ti is ezt fogjátok tenni.

— A tárgyalás bizonyos stádiumában kéri fogjuk önöket, hogy fogadjanak el egy határozat-

Ussiskin „nem”-et mond

Weizmann Chaim megrázó politikai expozíció után elsőnek M. Ussiskin a kongresszus elnöke emelkedett szóásra.

— Feszült figyelemmel hallgattam Weizmann beszédét. — Ugyanilyen figyelemmel hallgatta őt nemcsak a kongresszus, hanem az egész világ cionistái és zsidói is bizonyára ellenfeleink is. Boldog volnék, ha mindazt, amit Weizman mondott aláíratnám és „ígent” mondhatnék hozzá. En azonban úgy érzem, hogy népemmel szemben is kötelességem azt mondani, amit mondanom kell és nem azt, amit akarok.

— Weizmann elmondotta utóbbi husz esztendő mártírjainak történetét, de csak egy töredékét emek a mártírjainak. Nagy felelőssége tudatában, amely az ő vállaira nehezedik úgy gondolta, sok mindent el kell hallgatnia: így elhallgatta a méhetetlen szenvedéseket, amelyeket a Palesztinai kormányzat okozott nekünk.

— Amikor 1920-ban Jeruzsálembe jöttem és megmondtam az ott tartózkodó Weizmannnak, hogy az adminisztráció ellenük van, Weizmann ezt válaszolta nekem: „On az az orosz zsidó marad, aki a kormányval szemben bízalmatlan.” A karlsbadi kongresszuson válaszolt Weizmann előtt az akadémikusok, amelyeket az adminisztráció utunkba gördít és tervekké jöttem elő arra nézve, hogyan kerülhetnének ki ebből az állapotból. Weizmann azt válaszolta, hogy a tények, amelyeket felhozhatunk, megfelelnek a valóságnak, ő azonban nem teheti a magáévá a kormányt ellen javasolt akcióit. Akkor kitétem az Executívéből. Azóta tizenegy év telt el. És csak ma először

A kéz amely Babilon vizeinél esküre emelkedett, a Themze partjain sem fogja esküjét megszegni

— A zsidó állam elvét elfogadom, etől kezdve azonban elválnak utjaink. A delegátusoknak egy nagy száma nevében kijelentem, hogy

Weizmann azon követelésére, hogy mi az Executívének felhatalmazást adjunk a felosztási terv fölötti tárgyalásra, nemmel válaszolunk.

A kéz, amely Babilon vizeinél esküre emelkedett, a Themze partjain nem fogja esküjét megszegni.

Weizmann egységre hívja fel a kongresszust. Mi mindent nem állítottunk mi már fel az egység elvéért. Itt azonban olyan határ van, amelyet nem léphetünk túl.

— Ti lengyel zsidók, realisták, kérlek benneketek: ne hagyjátok magatokat egy alkuba bele-

tot, amely felhatalmazza az executívét, hogy tárgyalásokat folytasson olyan tervről, mely kiállja ezt a két próbakövet. Akkor az executívét vissza fog jönni önközhöz, önkö elő fogja terjeszteni az ügyet és önkö határozni fognak. Kívánom önköknek és mindannyiunknak, hogy valamilyen rendelkezésünk azzal a szellemi és lelki erővel, amely megmutatja a kiutat, de mindenekelőtt, hogy a szervezetet, az egyetlen, amink van, ép-ségben és egységben megtartsuk. (Hosszantartó taps, majd felcsendül a Hatikva.)

mondotta ki Weizmann az öt jellemző előkelő tónusban az ő nagy „Jaccusse”-ét az adminisztráció ellen. Ez azonban nem elég. Tovább kell mennünk egy lépéssel.

— En részéről nem vagyok abban a helyzetben, hogy a jeruzsálemi adminisztráció és a londoni kormány, a Colonial Office közötti különbséget tegyek. Hogy egy ilyen megkülönböztetés teljesen hamis volna, mi sem bizonyítja jobban, mint a királyi bizottság jelentése, amely a legélesebb vádirat a kormány ellen.

— En elvetem Weizmann taktikáját, amely azt mondja a világnak, hogy mi kicsik és szegények vagyunk; elég erő fölött rendelkezünk, amelyeket aktiválhatunk. A világ tizenhétmillió zsidója, a mi főforrásunk. Teljesen biztos vagyok győzelmeinkben. Függetlenül a királyi bizottság jelentésétől, nem Londonban vagy Genfben fog elhangzani a döntés a mi jövőnk és a mi országunk fölött. Negyven évvel Herzl kongresszusa után egy nagyhatalom ajánlja fel nekünk a zsidó államot, de nem azt a zsidó államot, amelyet Herzl akar, hanem csupán a frázist egy zsidó államnak. Erre azt kell válaszolnom:

a zsidó nép nem pajsként akarja a zsidó államot, hanem hogy országába visszatérhesen. A nép sohasem fog országának legkisebb darabjáról sem lemondani. Történelmi határai között akarja az országot, ahogy azt a mandátum megígérte neki.

Erkölcsei kötelességünk ezt megmondani nyíltan és becsületesen az egész világnak. Egyetlen arbut sem fogunk kizorítani az országból.

voani, bármennyire is kell nektek a cserifikát. Nincs alku-cionizmus. Félték, hogy elutasítás esetén csak nyolcezer cserifikátot kapunk hat hónapra? Nincs ok a félelemre! Megjéjst benneteket a négy palesztinai pogrom? És most be kell vennünk a méret, amelyet zsidó államnak nevezett aranyserlegben nyujtanak át nekünk? Nem, ne féljünk.

Meg kell mondunk az angoloknak, az araboknak, az egész világnak, az egész Erec-Jisráél a miénk, Dántól Bersébáig, a Földközi tengertől a Vörös tengerig.

Ezek a mi határaink. Konjunkturák jöhetnek és mehetnek, egy jog követelése azonban megmarad. És ez a követelés így szól: Teljesítsétek a mandátumot!

Rav Meir Berlin beszél

A kongresszus zárt ülésén az elnök bejelenti, hogy a politikai bizottság, melynek az összes delegátusok tagjai, négy gyűlést fog tartani és a delegátusok beszédeire 15 órát szabott meg az elnökség, a többi idő fölött az executívé tagjai rendelkeznek. A 15 órából a munkaspárt öt és háromnegyed, a Mizrachit kettő és háromnegyed és az állampárt egy órát kapott.

A politikai vitát Meir Berlin (Mizrachit) nyitja meg. A nagy kérdés áll most előttünk — mondja. — Ma nincs közöttünk kölcsönös bizalmatlanság és nem személyi érzékekől indulunk ki. Mindenki közülünk tudja, hogy a másik is a legjobbat akarja. Weizmann beszédének legna-

gyobb részében, különösen az angol kormány fölött gyakorolt éles kritikájával, a mi szívünkben is beszélt. De,

az egész Mizrachit nevében ki kell jelentenem, hogy azall, amit a felosztás kérdéséről mondott, nem értünk egyet.

A cionizmus számunkra nem nyegven esztendő élménye, hanem a zsidó nép évezredek, történelmi vágyainak kifejezése. Ez a cionizmus nemcsak bizonyos szellemi és materiális szükségleteket akar kielégíteni. Belső szükséglete ez a zsidó léleknek, hogy legyen egy saját országa, a mi Erec Jisráélünk, ami nekünk jár, épp úgy, mint más népeknek az ő országuk.

Perzsaszőnyegeket, gyapjúfonalakat bizalommal Schulhof Emilné-től vegyen

ORIENT

Szövőkiskola Oradea Str. Ep. Clouzeau 4. Szakszerű szőnyegjavítás! Aludó tanulóban!

— Két pozitívumot tartalmaz a mi szempontunkból a királyi bizottság jelentése — folytatja Meir Berlin. — Azt, amit eddigi közjogi biztositott otthonnak hívtak, azt zsidó államnak interpretálja a Peel-jelentés. És megállapítja, hogy az egész zsidó népek joga van Palesztinára.

— Weizmann az „időknek végé”-vel vigasztalt minket. Weizmannot mi vezér-éger és politikai eredményeket várunk. A proféciait hagyja másokra. Mi hiszünk az acharit hajáimban, de ez nem ok arra, hogy inaktívak legyünk. Mi arra tanítottuk a zsidó népet, hogy semmilyen tűz, vagy víz nem szabad, hogy visszáriasszon bennünket Erec Jisráél felépítéséig. És most mondjunk le, mert kis bevándorlással fenyegetnek és mert az angolokkal való harc vár reánk? Nincs jogunk lemondani Erec Jisráélről, annak nagyobb vagy kisebb részéről sem. A Izraaszivabb zsidó is tudja, mit jelent az, hogy Palesztinát szétszakítják. Beláthatatlan, hogy hova vezethet az ilyen engedékenység. Nem fogunk hozzájárulni ahhoz, hogy a felosztásról tárgyaljanak. Mi hiszünk az egész ország, nemcsak egy részének megváltásában.

A MUNKASPART WEIZMANN MELLETT

Remez (munkaspárti): Huszonnyé éve élek Erec Jisráélben. Bevallom, hogy szívesen volnék a felosztás ellenzője. Ami azt jelenti, hogy én is szeretném az utat és valószínűt látni, amelyet az ellenzők látnak maguk előtt.

Amig az Executívé elfogadhatónak tekinthető tervet nem terjeszt elénk és amig egy újonnan megválasztott kongresszus ki nem jelenti, hogy a tervet akceptálja, mindaddig jótányval sem rövidíthető meg a mandátum.

Nem fogunk lemondani a mandátum és az azzal kapcsolatos nemzetközi kötelezettségekben rejlő erőről. De

nagy fényezés volna a mi jelenlegi helyzetünkben vakon, már elege elvetni a lehetőségét egy olyan javaslatnak, amely egy nagyobb telepítés és szélesebb fejlődést biztosító zsidó államról szól.

A KLAL B. A FELOSZTÁS ELLEN

Dr. Schwartzbard (a klal B-csoport vezetője): Véleményem szerint a változások, amelyeket a zsidó állam tervezői eszközölni fognak, inkább szimbólikus jellegűek lesznek minden gazdasági jelentőség nélkül. Ez a kicsi állam éppen ezért nem járulhat hozzá a zsidó kérdés megoldásához. Csodálkozom azon, hogy egy szocialista, mint Remez, milliós bevándorlásról beszél, éppen neki kellene tudnia, hogy a nagy bevándorlást gazdasági momentumok tehetik csupán lehetővé, az is illúzió, hogy az üldözött lengyel zsidók nagy számban vándorolhatnak be. Nem pártkérdésről van itt szó, s nem arról, hogy győzők és legyőzöttek legyenek. Valamennyiünket ugyanaz a tragikum nyomaszt.

A NEMET DELEGÁTUSOK A ZSIDÓ ALLAM ELFOGADÁSÁÉRT

Kurth Blummeufeld a német országi cionista szervezet elnöke beszédében bevezetésben rámutat arra, hogy nem valószínű, hogy Anglia hajlandó lesz a jövőben pótolni azt, amit a multban a zsidósággal és a cionizmussal szemben elmulasztott. Időközben az arabok száma országerőrről kb. egymillióra emelkedett és épp úgy megnevezkedett az ő nacionalizmusuk, gazdasági ereje. A jelenlegi rendszer fennállása mellett további zavargások nélkül is újabb további megszorítások

fenyegetnek. Hány milliót kell felhozunk ahhoz, hogy az eddigi módon szerezzünk földet? Azt hiszem, hogy saját államiságunk keretében sokkal nagyobb lehetőség nyílik a gyors és nagy kolo-

nizációra. A nemetmondó szónokok azt hiszik, hogy van egy nagyobb jövőbeni lehetőség, bizonyítékokat azonban nem hallottam. Azt hiszem, hogy az idő ellenünk dolgozik.

A Peel-jelentés már megbukott

A politikai bizottság átalakult kongresszusi plénum előtt Weizmann Chaim, a cionista világszervezet elnöke zárt ajtók mögött elmondotta a politikai vita folyamán harmadik nagy beszédét, melyben részletesen foglalkozott a felosztási terv és az arab-zsidó béke kilitásával.

Ahhoz, hogy a helyzetet megértésük, — mondotta dr. Weizmann — el kellett volna olvasniuk a 190 oldalra terjedő tanuvalomást és a királyi bizottság előtt, valamint az executive többi tagjainak kijelentését is.

Amit most mondok, nem polemikus céllal mondom. Gondolják csak meg, hogy tegyük fel, folytatott volna munkánkat az eddigi feltételek mellett, évenként hatvan ezer embert sikerült volna az országba bejuttatni és tizenöt év múlva elérjük volna a többséget az országban.

A kolonizáció akkor is csak abban a részben haladt volna előre, amelyet most nekünk juttattak a végeredményben megszületett volna a zsidó állam körülbelül negyvenöt százalékos arab lakossággal.

A parti sikságon túlyomó zsidó többség lett volna a Hínterlandban arab többség és a felosztás létrejött volna, még mielőtt azt formailag és kifejezetten keresztül vizik. Ha mi most azon a területen, amelyet nekünk ígértek, a terv megvalósításának előfeltételezése mellett, ugyan azt keresztül vessük, úgy anyagilag azt adtuk fel, amit ma telepítésileg amagly sem tudunk volna teljesíteni.

Tegyük fel most magunknak a kérdést, tartható-e vagy sem az, amit a Peel-javaslat ajánl nekünk; megadja nekünk egy nagyobb mértékű bevándorlást lehetőséget, vagy sem. En két millióról beszéltem, ez a szám lehet nagyobb vagy kisebb.

Két millió ember husz év alatt egy évenként százezrest bevándorlást jelent. Ezt a cionisták sem álmodták volna azelőtt.

MILYEN VALTOZÁSOK SZÜKSÉGESEK A PEEL-TERVEZETEN?

Mindenekelőtt is: Jeruzsálem. A hévenczer jeruzsálemi zsidó a legnagyobb jelentőségű bir számunkra. Másodsorban: szuverenitás, különösképpen a Szafer, Akko, Haifa és Tiberiás fölött alkalmazandó ideiglenes mandátum révén.

Harmadsorban a jelentés kívánatosnak tartja, hogy ne épüljön külön kikötő Telavivban, hanem angol vezetés alatt közös Jaffa-Telaviv kikötőt építsenek. Megmondották, hogy egy szuverén állam akkor és ott épít magának kikötőt, amikor és ahol azt szükségesnek tartja.

Ez a Peel-javaslat már is többé-kevésbé megbukott.

Ami a területi kérdéseket illeti, kérdés az, hogy a legközelebbi husz vagy huszonöt évre adva van-e egy évi ötven-hatvan ezres bevándorlási lehetőség? Ha a parti sikság, Beisan és a Hule vidék, három millió dunám öntözhetővé tethető földjéből a legközelebbi husz évben egy millió dunámot, azaz évenként ötven ezer duná-

mot a telepítés rendelkezésére tudnak bocsájtani, úgy ez, a munka alapját képezheti a következő husz évre. Evi ötven ezer dunám kettőezeröttszáz családot jelent a mezőgazdaságban, 7500 családot a városban, ami összesen 50 ezer embert jelent. Tehát több, mint egymillió dunám föld, otthon lenni és az átépítések lehetősége: ezek a Peel-javaslat nagy sánssal. Most nagyobb lehetőségek nyílnak az arabokkal való békére, mint valaha is. Hozzájárulásukért valamit nyújthatunk nekik. Ez az első komoly alap a népek között, békés tárgyalások számára. Ez a tervet egyik leglényegesebb előnye.

A KONGRESSZUS ERŐVISZONYAI.

Már most megindultak a tárgyalások az elkövetkező szavazás kimenetelét illetően.

Az erőviszonyokat a következőképpen becsülik: Weizmann javaslata mellett fog szavazni az Erec Jisrael Haovedet 150-160 delegátusa, 25-30 mizrachista, 85-90 klalcionista az A) és husz a B) csoportból. A javaslat ellen szavaznak a Somér Haacir 25 tagja, 11 zsidó állampárti, 55-60 Poale cionista, körülbelül ugyanannyi mizrachista és 50 klalcionista.

Összesen tehát mintegy 300 delegátus-szavazat várható Weizmann javaslata mellett, ellene szavaz körülbelül kétszáz delegátus. Weizmann javaslataira tehát a kongresszus háromötöde fog szavazni. Ez az arányszám azonban még eltolódhatik. Egyes delegátusok beszélése szerint a Weizmann-javaslat ellen legfeljebb 150-140-en fognak szavazni.

Lapzártkor a döntésről még nem érkezett hír. A kongresszus végének időpontja sem ismeretes.

Eljegyzés. Moskovits Ella (Fughiu-Bihor) és Farkas Mózes (Gherla) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Házasság. Blum Anikó Cluj és George Capitanescu ügyvéd Bucuresti, házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Dr. Rosenfeld Salamon halála. Az ardeali cionista közéletnek gyásza van. Dr. Rosenfeld Salamon hagyta itt ezt az árnyékvilágot, 56 esztendőskorában. Már kora ifjúságában, még pesti egyetemi hallgató korában lelkes cionista érzelmi ifjú volt, majd később a targu-muresi hitközség elnöke. Mindig tevékeny részt vett a zsidó közéletben, 1934 óta Clujban élt, ahol általános közéletnek és közbeszélésnek örvendett. Rövid ideig betegeskedett és halála váratlanul következett be, egy operáció után, amelyről orvosai előre tudhatták, hogy nem hozhat gyógyulást. Temetése vasárnap délután történt a clujai zsidóság oszlatlan részvétel mellett. Glasner Akiba főrabbi gyönyörű gyászbeszédében méltatta az elhunyt érdemeit. Weinberger Nándor a Zsidó Nemzeti Szövetség utolsó üdvözlését tolmácsolta.

IMA EGY DIKTATORERT

Egy diktátor hadsegéde magához hivatja az összes felekezetek papjait és kiadja az utasítást, hogy a mindennapi imákba azt is bele kell foglalni, hogy a diktátor mindig fiatal maradjon.

— Azt nem lehet, — mondják sorba a papok — erre a kiadásra nem lehet megfelelő szavakat találni.

— Már pedig holnapra kérem a szöveget, különben börtön.

Másnap a papok megjelentek a hadsegédnél és kijelentették, hogy arra, hogy a diktátor mindig fiatal maradjon, nem találtak olyan szavakat, amelyek egy imába beilleszthetők. A hadsegéd dühögött, mire előállt a zsidó rabbi és így szólt:

— En megtaláltam a megfelelő szavakat.

— Nap?

— Der Diktator soll nicht alt werden.

BEMUTATKOZAS UTAN

A pontban egy magyar ur és egy lengyel zsidó utaznak. A zsidó ötletlenül rálep a magyar ur lábára, de úgy tesz, mintha semmi sem történt volna, szótlanul leül a helyére.

— Hé, — mondja neki a magyar ur — hiszen Sie nicht, wer ich bin? Ich bin Ladislaus Kunossay de Kunossa, kaiserlicher und königlicher Kammerherr und Husarenoberleutnant in der Reserve.

— Azaj, — néz végig rajta a zsidó — darum tragen Sie keine Pajesz.

FENYSZERZÉS MODJA

Herschl beállt a gazdag bankigazgatóhoz és alamtáskát kér. Kérését a következő szavakkal támogatja:

— Múltóságos uram, én egy író vagyok.

— Mióta egy író? És mit ír maga?

— Írtam egy könyvet ezzel a címmel: „A pénzszerzés leghíresebb módjai.”

— Ezt nem értem, — mondja a bankigazgató — ha maga anyit módot tud a pénzszerzésre, miért koldul mégis?

— Nu, — mondja Herschl — ez is egyik mód.

A BAJ NEM JAR EGYEDUL

Zélig az utcán koldul és megszöött egy urat, aki haragosan rászól:

— Hallja, maga itt tegnap mint siket koldult és most mint pak kéreget.

— Ja kérem — mondja a koldus — ez az én pechemhez tartozik. Alig lábol ki az ember, az egyik betegségből, rögtön belesik a másikba.

SAPHIR-ANEKDOTA

Moritz Gottlieb Saphir egy alkalommal a farkaságról ímert Mose Lämmelét ebédelt. Asztalborítás után a háziasszony megkérdezte a humoristától, hogy mikor ebédeltette ismét nála.

— Akár rögtön, — felelte Saphir.

Egy más alkalommal Saphir hosszas betegség után lábadozóban volt, amikor ugyanez a hölgy újból meghívta őt ebédre. A humorista így válaszolt lelkében:

— A meghívást köszönöm, de már jobban vagyok. Újból szabad ennem.

TRISTAN BERNARD ANEKDOTA

Tristan Bernard ifjúkorában, szimfoniáról pályafutásának kezdetén írta ezeket a szellemes megfigyeléseket:

— Tudom, hogy mindennek van valami kezdete: a szerelem noszollyal kezdődik, a folyó partokkal, az ókor a torjábbal lesz, a szindarab kezdete a cím. Tudom továbbá, hogy minden egy pégi felé siet: A szerlemből gyűlölet lesz, a folyó a tengertbe siet, az ókor a megismerés felé és a darab vége az, hogy nem adják elő.

Trisan Bernard egy este őngyűlölettel egy közönséges vizitálékot, amelyet a színház már legelőbb átvesztett járszól egyfolytában. Amint a színház igazgatója megpillantotta az illusztris író, rögtön felkereste piholyában és így szólt hozzá:

— Jó esti, kedves mester... Mily kedves önök, hogy eljött szörény hajlékunkba... Meg nem látta ezt a darabot?... Biztosan szórakoztasságából jött el.

Igen, igen, most már szórakozott vagyok, — felelte a humorista, — mert szórakoztam itt ma este.

MERT PUSZITTIK AZ ARABOK A FAKAT

Mért pusztítják az arabok elsősorban azokat a fákat, amiket ők maguk ültettek a zsidók pardezeiben? — Mert bizosttani akarják maguknak a munkát. Egy mint Chaplin és Coogan a filmben: Chaplin mint szuhanc zuzza az ablakokat és aztán jön Coogan és kiállja: „bevezetni tessék!”

Igen, igen, most már szórakoztam itt ma este.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

NEPUNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor | ZSIDÓ HETILAP | Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Kétheti szakadatlan munka után

A világ zsidóságának zürichi parlamentje

befejezte tanácskozásait

Újra megválasztották a régi executívát, amely arra kapott megbízást, hogy tárgyalásokat folytasson az angol kormányral majd újra összeül a cionista vilákongresszus, a megállapodás ratifikálására

Nagyon keveset mondunk vele, ha azt állítjuk, hogy „pöget ért” a huszadik cionista világhongresszus. Ha egészen szabatosan akarunk kifejezni, akkor talán leghelyesebb volna az a kifejezés, hogy bizonyítatlan időre elhalasztotta további üléseit. Mert abban a pillanatban éri véget, amikor Palesztina felépítésének rendkívüli horderejű kérdése a legkiválóbb stádiumban van. Ma ez a probléma élénken foglalkoztatja az angol kormányt, a brit világhatárolom mindkét törvényhozó házát, foglalkoztatja a Népszövetséget és a világ valamennyi kulturállamanak közvéleményét és hivatalos körét. Biztos jelek mutatnak arra, hogy Berlin zsidógyűlölettel átitatott lelelései épen úgy figyeltek a zürichi döntést, mint a varsói kormány tagjai. Bucurestben az egész közvélemény feszülten vár, egyrésze megértéssel, a nagy vajudas láttára, másrésze türelmetlenül és azt várta, hogy már holnap mennek a tízezrek az új „honfoglalásra”. De az amerikai zsidó milliók sem maradtak el az aggodásban. Mindenütt figyelem, mindenfelé részvételi megérzés, talán a legközömbösebb zsidó és nem-zsidó közvéleménye Magyarországnak volt ezekben a nagy horderejű napokban.

Ha röviden néhány szóba akarjuk tömöríteni két heti szakadatlan tanácskozásának végleges rezüméjét: akkor annyit mondhatunk: győztek az IGEN-t mondók, ami azt jelenti, hogy elfogadják tárgyalási alapnak azt, hogy megalakuljon az új önálló zsidó állam, amely kétezer év óta nem szűnt meg egy szerzetesortán élő, sokat szenvedő népek legmagasabb álma lenni. A másik megállapítás: hogy nem abban a formában, ahogy azt a Peel jelentés ajánlotta. Folyjni fognak súlyos és gondterhes tárgyalások, az angol kormány, a Népszövetség és a cionista világszervezet executívója között. Ma már félég-meddig mintegy felelős zsidó kormányval tárgyal velük az angol kormány. S folyjni fognak a megbeszélések mindaddig, amíg elérkeznek látják majd az időt, hogy egy újabban összehívandó kongresszuson végleg kimondják az ezuttal nem sablonosan hasznalándó holdogító „igen”-t. Ami bizonyára tizenhatmillió zsidónak legboldogítóbb ísenje lesz.

Hétfő este befejeződött a nagy kongresszus. Ez a világszervezet legjelentősebb és legértelmesebb gyűlése egyike, amelyet a kétezer éves galut fel tud mutatni. És örömmel kell leköszönnünk, hogy bár heves volt a két párt közötti ellentét, mé-

gis a végén a legharmonikusabb egyetértésben bucsúztak el a delegátusok és a régi executive utjonnan megválasztva, egymillió öt-száz ezer sekkélfizető oszlatlan bizalmából vezeteli tovább az ügyeket. Ez a másfélmillió szám tulajdonképen az össz-zsidóságot szimbolizálja. Chaim Weizman és munkatársai ma már, a XX. kongresszus után mint az utjonnan megalakuló zsidó állam első hormá-

nyának tekinthetik magukat. A cionista világszervezet bebizonyította, hogy idő és értékálló kincse a zsidó világnak. A sorsdöntő pillanatban meg volt az egység és hiába számítottak a rosszulindultak arra, hogy a vita elfajul majd és szakadásra kerül a sor. Új, remélhetőleg boldogabb korszak előestéjét jelentette ez a világyűlés, amelynek utolsó üléséről a következőkben számolunk be:

A világhongresszus záróülése

VEGSO AKKORDOK

N. M. Ussiskin elnököl az utolsó ülésen. Megnyitást az executive megválasztása következik. A kongresszus utjból

Dr. Chaim Weizmant választotta meg a világszervezet elnökévé

és eddigi munkatársaira bízta a mozgalom további vezetését. Az új executive tagjai: David Ben Gurion az executive elnöke, Mose Shertok, Jiechak Grünbaum, Rav Fishman, dr. Roitenstreich, E. Kaplan, dr. Artur Ruppin. Ezekon kívül Brodetzky professzor Londonban és dr. Nahum Goldman Genfben képviseli továbbra is a világszervezetet. S. Dolkin, M. Saphira, Rav Perlzweig tagoknak csak saját reszortjukban lesz szavazati joguk. Louis Lipsky pedig az amerikai cionisták megbízottjaként leit az executive tagja.

A cionista Actions Comité elnöke újra Ussiskin lett, akit lelkesen ünnepeit a kongresszus. Az A. C. tagjainak számát 65-ről 70-re emelték.

Elhatározták, hogy egy politikai bizottságot is kiküld a kongresszus, amely segítségre lesz a vezetőségnek a londoni tárgyalások folytatására.

A kongresszus vezérszónokai

Köteketek tenne ki, ha minden egyes felszólalást megörökítenénk, amely a kongresszuson lezajlott. Lesz még alkalmunk, hogy erről a nagyfontosságú ülésről még egyes részleteket hozunk, ezuttal — helyszíne miatt — csak egészen röviden szóljunk a beszédek vezérfontól.

Dr. Artur Ruppin: A palesztinai szociológia és agrárkutatás nagymestere a felosztás mellett nyilatkozott. Két millió dunám föld heer megmunkálható. Az ország huszonhat millió dunamjának fele a Negever esik, amelyre Weizman megmondta, hogy jórészt spekulatív kolonizációs objektum. Roppant nagy lehetőségek vannak, amelyeket még nem használtunk ki. Olyan vízforrások buzógtak fel a föld mélyéből az utóbbi években, ame-

A lelkesedéssel lefolyt választások után a záróbeszédre került a sor. Weizman Chaim után dr. Stephen Wise, majd Ben Gurion és Ussiskin szólaltak fel. A vezérek ígéretet tettek arra vonatkozólag, hogy teljes erejükkel azon lesznek, hogy érvényt szerzenek a zsidó követeléseknek. Nem fognak engedni a Balfour deklaráció szelleméből. Az eddigi palesztinai rendellenességekért teljes mértékben az ottani közigazgatási ténnyeket teszik felelősök, de az esetleg netán elkövetkezőkért is. Stephen Wise különösen arra tett ígéretet, hogy az amerikai zsidóság még nagyobb anyagi erőfeszítéseket fog tenni, hogy minél nagyobb mértékben járuljon hozzá az ország felépítéséhez.

A kongresszus végzetével rendkívül lelkes ünneplésben részesítették Weizmant és ezzel ért véget a XX. cionista világhongresszus.

A lapunkban legutóbb közölt kongresszusi események folytatásaképen a következőkben számolunk be a zürichi eseményekről:

Gondoljon egészségére!

Lássa el magát **SENLASLO** fertőtlenítő toalettszappannal **DENTONAL** fogpasztával

Budapesti Tek. Egyetértés szerk. Hungaria uca 20